

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
véletlenek fel.

Felolós szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Bajai városi biztosító ?

Szociális alkotásokban, a köz javát, a polgárok boldogulását célzó intézményekben a többi városok megelőznek bennünket. Így most legutóbb is azt olvassuk, hogy egyik város a polgárok javainak megóvására, városi közbiztosítót akar létesíteni s már meg is alkotta erre vonatkozó szabályrendeletét.

Ez a biztosító — amelyet ajánlunk a törvényhatóság figyelmébe — nem az ugynevezett önbiztosító elvére volna alapítva, hanem egyelőre csak arról intézkednék, hogy a város területén lévő összes adótárgyat alkotó épületeket hivatalból biztosítja tüzkár ellen. Az összes épületeket, biztosítás céljából egyenkint meg kellene becsültetni. Az adótárgyat nem tevő épületek és egyéb eléghető dolgok is bevonhatók a biztosításba de csak abban az esetben, ha a tulajdonos kívánja.

A megejtett becslés alapján a város az összes biztosító társaságok között pályázatot hirdetne az összes hivatalból biztosítandó ingatlanokra és ingóságokra. Itt természetesen a magyar társaságok ajánlatai jönnének legelsősorban tekintetbe. Arról is kellene gondoskodni, hogy amennyiben időközben a városok által fönntartott biztosító társaság létesülne — hisz néhány vállalkozó szellemű város már ily irányu propagandát is kezdett — a biztosítás minden pályázat mellőzésével ennél lenne eszközlendő.

A díjak a biztosítások után negyedévi utólagos részletekben fizethetné a város. Tüzkár esetén a kár megbecsülésénél a város a maga szakértőjével venne részt. Azonban az ingatlan tulajdonosának szintén joga volna a kár megbecsülésénél részt venni. A megállapított kárösszeget a biztosító társaság a város pénztárába fizetné be, ahonnan kiutálnák a károsultnak.

A biztosítási díjakat a város adónegyedenként közzadók módjára szedhetné be. Ezekből a beszedett díjakból a városnak bizonyos szerzési és behajtási jutalék maradna meg, amit intézménye fejlesztésére s más célokra fordíthatna.

Nem kell már a nyomorék katoná.

A honvédelmi miniszter rendelete.

Baja, jan. 21.

Emlékezünk még a véderőtörvény kipattant titkára. Csufondáros nóták, vidám kuplék, kabarebohózatok köszöntötték születését annak a furcsaságnak, ami a törvényben foglaltatott, hogy tudniük a bénát is be kell sorozni katonának, mivelhogy a hadvezetőség úgy találta, hogy mindenhire szüksége van az ármádiának. Később már nem is csodálkoztunk rajta. Következtek a puskaporszagu napok, szinte idehallatszott az ágyudörgés a szomszédunkból. Akkor már ereje veszett a tréfának s komoly, öreg családapák törték a fejüket, hogy lesz az, mikor végig robognak rónáinkon a kozák hadak s nekik is fegyverrel kell megvédeniök az országot. A kenyérkereső munkásembereket pedig a műhelyből, a gyárból, az iróasztal mellől, a család mellől kiparancsolták a görbe hegyek közé; Boszniába, Dalmáciába, ahol kinos-keserves hónapokon át vigyáztak a határra, mialatt itthon nyomorba zuhant a kereső nélkül maradt ezer meg ezer familia.

Abban az időben már aztán mindent halálos komolysággal kellett fogadni s elfeledkeztünk a béna katonákról, akikre csakugyan szükség lehetett. Most azonban szerencsésen megváltozott a helyzet.

Nam kell már a nyomorék katoná. A honvédelmi miniszter érdekes leiratot küldött a törvényhatóságokhoz, közöttük Bajához is az idei sorozás dolgában. A miniszter elrendelte, hogy saporítsák a sorozó napokat, mert az állításra kötelezett ujoncokat az idén alaposabban meg kell vizsgálni. Szigorubb rendszer lép életbe a sorozásnál. Nem elég, hogy a mérték alá álló legényt az orvos a szemével vizitálja és kimondja a szentenciát: tauglich! Alaposabban szemügyre kell venni minden egyes ujoncot, mert amint a rendelet mondja a hadseregnek egészséges katonákra van szüksége. Hogy ezt elérjék, a sorozóbizottságoknak minden legényt municiózus vizsgálatnak kell alávetni, nehogy a szolgálatképtelenek a föltüvizsgálatokon tömegesen jelentkezzenek.

Szezon-naptár.

- 25. d. u. Liceális előadás.
- Febr. 1. B. S. E. színelőadás.
- 1. d. u. Liceális előadás.
- 8. Este Szanatórium Egyesület Z urja.
- 8. Este Postások bálja.
- 14. Este a BSE. műkedvelői előadás.
- 15. Este a Munkás Otthon bálja.

Liceális előadások.

Az évről-évre összetűző liceális bizottság mind szélesebb és szélesebb körben fejti ki eredményes működését. Ez évben a szabad liceum új hajlékot kapott a tanítóképző intézetben is. Bellosics Bálint igazgató érdeme, hogy kieszközölte a liceális előadásokat és előadókul megnyerte az intézeti tanárokat. F. hó 18 án d. u. volt a házi hangverseny kezdetébe beillesztett első ismeretterjesztő előadás. A tanítóképző intézet zenekara kezdte a műsort a töle megszokott precizitással. Utána Bellosics Bálint igazgató üdvözölte a megjelent nagyszámú közönséget, majd rövid beszédben tájékoztatta a jelenvoltakat a tanítóképző intézet liceális programjáról. Ezután Scherer Ferenc dr. tanár »Bizánci nők« címen tartotta meg ismeretterjesztő előadását. Felolvasásának bevezetésében a középkori Bizánc szerepét ismerteti, szereplését méltatja, mely részben a klasszikus görög római műveltség fenntartásában nyilvánul, másrészt a pusztító ázsiai népek, hadak szabad beözönlésének meggátlásában excellál. Bizáncnak és a bizánci ember rövid karakterizálása után két ellentétes női alakot mutat be a felolvasó. Egyik Jusztinianusz császár felesége, az alacsony sorsból — a cirkusz sikamlós porondjáról — fénybe, pompába jutott, a császári palota urnőjévé lett Theodora. Valóságos bizánci Pompadour asszony, aki helyzetének teljes ismerésével, akadályt nem ismerő akaratával, természetes eszével és mindenkit meghódító erélyével császár a császár helyett. Az egykori rongyos cirkuszi nő »szerzett« kékvérűsége már csak a bibor és arany közepette boldog, ki inkább meghal biborban, mint éla császári korona fényétől távol. A másik — Kasszia — a női szépség; szépségének és a női szépség értékének teljes tudatában élő női szépség értékének teljes tudatában élő női típus, ki az apáca kolostorban leli meg nyugodt életét és Bizánc legüztább jellemű, üde, ideális, »nőies« női alakja lesz. Scherer felolvasása mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. A felolvasásban Bizáncnak igaz és alapos ismerője szólalt meg, ki igazságos, kritikus szemmel méltatja a régi Bizánc történelmi szereplését és építi fel a bizánci nő alakját, jellemét. Scherer felolvasása után az ifjúság zene- és énekszámá fejezte be a szépen sikerült előadást.

Anonimus.

A tanítóképző intézet még négy ilyen liceális előadást rendez. Február 1-én d. u. Schweitzer József dr. tanár biológiai, február 15-én Amler Antal tanár zene-történelmi és március 1-én s 8 án Jankulov Boriszláv dr. két kulturhistoriai előadást tart; Mindegyiket zene és énekszámok keretében rendezti az Igazgatóság.

A kath. Olvasókörben
Kanyó Gyula dr. tartott érdekes előadást az az első keresztényekről, vetített kédek kíséretében, mintegy 250 hallgató előtt. A vetítést Kiss A. József képzőintézeti tanár végezte.

A jövő vasárnap a bizottság megkezdí a külvárosi iskolákban (tanyai, homokvárosi, szállási, józsefvárosi, szentjánosi iskolákban) az analfabéták oktatásával egybekötött liceális előadásokat, amelyeket a bizottság egy-egy képviselője nyit meg.

Színészből — rajzoló.

— A tömeges feltaláló. —

Baja, január 21-én.

Éjfélről már eljárt az idő, az egyik márványasztalra már összehordták a gyufatartókat és a cigányok már elbandukoltak valahol a Főtéren, szoros egymásutánban, hazafelé, mikor a sarokból az egyik kerek asztal mellől oda jött egy magas, szőke ember, sajátos alakú, hajlott, rövid angol pipával a szájában. A szebébe nyult és egy papíroslapba göngyölt csomagot vett elő.

— Uram, — mondta félig halkán, de határozottan — ime egy újabb találmányom. A levehető cipősarok. Olcsó, mert gyárilag előállítható, tartós, biztos és gyorsan cserélhető.

Azzal mar ki is bontott a papírból egy cipőt és gyors csettentések közepette szedte le és tette vissza sarkát.

Ez az érdekes és ügylázszik értékes ember Kisspál Károly, Nagy Dezső társulatának volt tagja. A saggione közismert szomorú szereplése, méginkább annak anyagi romlása az ő kenyerét is vették és ebbeli tehetségét felhasználva, egy mérnöki hivatalba állt rajzolóknak és azóta főnökének teljes megalégedésére, ott végez műszaki munkákat. Ez a többoldalú és technikailag képzett ember már színésztársai előtt is arról volt nevezetes, hogy sok találmánya van és néhány elismert és használatban is levő szabadalma. Így forgalomba került egy megerősítési módja női kalapok számára kiállított nélkül és egy betörésmentes ajtózára kulcs és kilincs nélkül. Utóbbi szabadalmát egy neves országgyűlési képviselő támogatja erkölcsileg és anyagilag is.

Eddig tizenhat, rajzban és írásban pontosan kidolgozott találmánya van, mindegyiket maga modellrozta is:

1. Megerősítés női kalapok számára kiállított nélkül.

2. Betörésmentes ajtózár kulcs és kilincs nélkül.

3. Stabilizátor repülőgépekre és repülőgép. (Multiplán.)

4. Kicsérélhető cipősarok, minden szerszám nélkül.

5. Kénporozó készülék, olcsó, tartós és mindenki által javítható.

6. Rugalmas kerékbronce gépkocsik részére, pneumatik nélkül.

7. Fogpiszkáló tartó, csakis egyenként kivethető és be nem piszkítható fogpiszkálókkal.

8. Egyszerű szerkezetű hamutartó, mely láthatatlanul veszi fel magába a hamut, szivarveget stb.

9. Petroleumlámpa, mely az ernaő és üveg nélkül meggyújtható.

10. Levélszekrény, mely feltűnő módon jelzi a tartalmát.

11. Különböző vastagságu gyertyák befogadására alkalmas gyertyatartó.

12. Hygieniás köpöcsésze, mely lábnymással nyitható, vízüblítéssel.

13. Ruhafogas, külön külön elzárható fogásokkal.

14. Egyszerű főzőberendezés edényvel, tűzgyújtása nélkül előidézett kővel.

15. Női ernaő, melyre különböző szintű huzatok alkalmazhatók.

16. Készülék a füstképződés meggátolására és a füstgázak észszerű és gazdaságos felhasználására.

És mialatt ezeket elmondja, sorba szedi a zsebeiből a rajzokat, csodás pontossággal megrajzolt terveket és mindegyik találmányát röviden, de érthetően és meggyőzően magyarázza. Tiszteletreméltó ambícióval okadatolja mindegyik találmánya biztos jövőjét és nagy kelenődségét és legalább minden másodiknál busan fűzi hozzá:

— Csak pénzem volna, és — magyar ne volnék.

Ugy látszik feltalálónk közös sorsa, nezise őt is elérte.

Kuruzsló tanya a Pásztor-utcában.

— Kórházi tapasztalatok és tanulmányok. —

Baja, jan. 21.

Négy öt éve már, bogy zavartalanul működött a Pásztor-utcai 28. sz. házban egy leleményes kuruzsló pár, amelyet csak most sikerült a rendőrségnek lelepleznie. Az élelmes kuruzslók nem a falusi cigányasszonyok ráolvasási módszerével dolgoztak, hanem haladva a korrall kórházi gyógyítási praxisra hivatkozva hosszasan dignotizálták nem egyszer jámbor betegeiket, akiknek drága pénzért árultak értéktelen »orvosságokat.« A kuruzslópár leleplezéséről a következő tudósításunk számol be:

A Pásztor-utca 28. sz. házában lakik Radics István feleségével, aki ezelőtt három évvel a bajai közkórházban ápolónő volt. Radics már ez időtáiban is virágzó kuruzslási üzlettel rendelkezett s működését főleg a környék nemi betegeinek körére terjesztette ki. Az üzletnek szélesebb alapokra való fektetése céljából Radicsné is otthagya a kevésbé jövedelmező kórházi ápoláságot s társul lépett férje jó jövedelmező kuruzslási üzletébe, ahol kórházi prakszisára és »tanulmányaira« hivatkozva csakhamar népszerűvé vált és széles ismeretségre tett szert.

Ettől az időtől kezdve Radics csak férfibetegeket, Radicsné pedig női betegeket kezelt, s működésüket mindketten tisztára a legjobban jövedelmező nemi betegségek gyógyításának terére szorították. Az üzlet valóban virágzott, Radicsékát a tudatlanok tömegesen keresték fel, habár Radicsékát nem lehetett mérsékelt árúknak nevezni. Egy legényről Radics gyógykezelésért 40 koronát, gyógyszerékért pedig 22 koronát kért, felesége pedig még nagyobb összegekkel manipulált.

A rendőrség minden igyekezete hosszú ideig eredménytelennek bizonyult, hogy leleplezze a kuruzslópárt, amely rendkívül elővigyázatosan dolgozott, mindenkor föltétlen titoktartást ígérve és követelve. Tegnapelőtt azonban Solti detektiv ügyes ötlettel csalta lépre Radicsékát. Solti kis fiát, akinek karján valami jelentéktelen pöröcsés volt elvitte Radicshoz gyógykezelés céljából. Radics a »diagnózis« után 2.80

filléért egy kis doboz kenőcsöt rendelt, amiről később a detektiv megállapította, hogy Radics a gyógyszerért hozta 50 filléért. Solti jelentést tett az esetről s a gyors nyomozás folytán Hechtl József dr. rendőrkapitány nagyszámú bizonyítékokat szerzett a kuruzslók ellen.

Hechtl József dr. a póruljárt kuruzslók ügyét kuruzslási kihágás címén áttette a járásbíróshoz, egyben azonban erélyes nyomozást folytat annak kiderítésére, hogy a nemi betegségek gyógyítóit nem terheli a gondatlanságból eredő testi sértés esetleg halálokozásának büne.

HIREK.

A B. S. E. művésztje.

Ritka érdeklődés előzi meg a B. S. E. ma esti művésztjét, mely az idei szezon egyik legjobban sikerült mulatságát ígéri a közönségnek. A B. S. E. vezetősége élnkséget akart önteni programjába, épp ezért az estély művészi műsorának kitöltésére valódi művészeket kért fel. A hálás ötlet előreláthatólag bőven fog kamatozni, mert a kedvelt primadonnát, Peterdy Etust a bajai közönség mindig szeretettel vette körül. Peterdy diszkrét énekszámokat ad elő, partnerével, a boszorkányos ügyeségű táncművésszel, Komlós Vilmossal pedig — aki szintén jó néhány kedves magánszámmal fog szerepelni — eltáncolja a fölkapott divattáncot, a tangót. A két művész szereplése biztosítja a B. S. E. estjének magas nivóját. — Peterdyn és Komlósok kívül Reiter Emil dr. komoly és vig verset és tréfát olvas föl, Atlay hirlapíró pedig a modern táncokról konferál.

— Kiténtetés. A király a Szent István hadihajó vízrebocsátása alkalmából a hadihajónak vízrebocsátásához történt elkészítése körül szerzett érdemei elismerésül Ferdinand Lajos főmérnöknek a Ferenc József rend lovagkeresztjét adományozta. A kiténtetett főmérnök Bernhart János dr. főorvos unokaöccse, s így Baján is nagyszámú ismerősei vannak, akik körében kiténtetése őszinte örömet keltett.

— Tettenért paprika hamisítók. A szeptemberi vásár alkalmával a bajai rendőrség több paprikát áruló asszony árúját gyanusnak találta, azért mintát vett belőle és felküldte az országos vegyvizsgáló intézetnek. Tegnep érkezett a vegyvizsgáló állomás jelentése a beküldött paprikáról. A leirat szerint mind a hét beküldött mintában nagymennyiségű homokot és kátrányfestéket találtak. A hét asszony ellen, akik közül egy szabadkai, egy szentistváni és öt gederlaki lakos a rendőrség megindította az eljárást.

— Tömeges ékszerlopás. Matkó Maris bajai lakos f. hó 7-én feljelentést tett a rendőrségnek, hogy ismeretlen tettesek mult évi november hó 28-án Szt. Antal-utca 28. számú lakásából több ékszert loptak el. A lakásból a következő ékszerek tűntek el a feljelentés szerint, 1 drb arany karcsat értéke 30 korona 1 drb karcsat kővekkal kirakva 104 kor. 1 drb női aranylánc értéke 112 kor. 1 drb aranygyűrű, lógókkal értéke 30 kor. 1 drb szivalaku aranygyűrű értéke 6 kor. 1 drb arany kerek gyűrű értéke 12 korona, 1 drb ezüst gyűrű értéke 2 kor. 1 drb női ezüst óra értéke 38 kor. 1 drb fekete zománcozott óra értéke 5 kor. 1 pár fülbevaló értéke 12 kor. összesen 351 korona értékben. A rendőrség az eljárást megindította.

— **A Kaszinó közgyűlése.** A Kaszinó az elmúlt vasárnap délután tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelyen az elnöklő Müller József először a zárszámadást és jövő évi költségvetést terjesztette elő, majd elparentálta Weidinger Gyulát és Drescher Bélát s végül bejelentette a tisztikar és választmány szokásos lemondását. Az elnöklést ezután Posta Bertalan korelnök vette át, akinek megnyitó szavai után Tománovics György emelkedett szólásra és azt indítványozta, hogy a közgyűlés tekintettel Bodrogi Gyula érdemeire és elnöksége 24 évére, válassza meg megegyszer a lemondó elnököt, hogy így Bodrogi egyenget száradon át álljon a Kaszinó élén. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel járult az indítványhoz. Tománovics még azt is indítványozta, hogy a tisztikart továbbra is válassza meg a közgyűlés, a választmányba pedig két megüresedett tagságra Beilosits Balintot és Weidinger Dezsőt választását javasolta. A közgyűlés azt is elfogadta. Végül a közgyűlés Bodrogi Gyula elnököt betegségére való tekintettel felmentette az ügyvezetői teendők alól s a kaszinó ügyének vezetésével az igazgatót és a két alelnököt bizta meg.

— **Tisztviselők kérvénye.** A városi kezelő tisztviselői kar azon tagjai, akik tizenhat évnél hosszabb ideje vannak egy és ugyanazon állásban és kiliátásuk nincsen magasabb állásba juthatni korpótléket kérnek a várostól. Őt ilyen tisztviselője van a városnak és pedig: Lakos Imre rendőrkapitányi iktató, aki ezt az állást, már körülbelül harminc esztendeje tölti be, Gardalics Lajos tanácski iktató, Buday István tb. rendőrkapitány, irodatiszt, Bartos Rezső és Vujkovic Gyula városi adóvégrehajtók. Ezeknek a tisztviselőknek a kérvénye a legközelebbi közgyűlés elé kerül, ahol érdemlegesen fogják elbírálni.

— **A b. u. ó. k. megváltásának eredménye.** Utólag még Czérnay Imre ivén a következő megváltások érkeztek be: Czérnay I. 2 K, Bitz 60 f, ifj. Wagenblatt 1 K, Tomasits 1 K, Ternák 60 f, ifj. Utry Pál 1 K, N. N. 1 K. — Összesen 335 80 K gyűlt össze a megváltások folytán, amelyből leszámítva a nyomtatványokra fordított 13 80 koronát, jótékony célra marad 322 30 korona. Ebből a Kath. Nőegylet 107 44, az Izr Nőegylet 107 43 és a Jótékonycélú Leányegylet szintén 107 43 koronát kapott. — Örömmel látjuk, hogy az általunk megindított akció ily szép összeget juttatott a jótékonycélú egyleteknek s hogy a siker hozzájárult a sablonná leodváltódt újévi üdvözlések megszüntetéséhez.

— **Zenegyűlés.** A főgimnázium Tóth Kálmán önképzőkörre az elmúlt vasárnap zenegyűlést rendezett, amelyen Alföldy János és Rosenberg Miklós zongorán, Scherer Béla és Wagner Sándor hegedűn dicséretes készséggel adtak elő néhány klasszikus zenedarabot. A zeneszámokat megelőzőleg Hofbauer Miklós ügyesen konferált.

— **Fontos tényező** ragályos betegségek elkerülésére a szájüreg és a fogak rendszeres ápolása. Ma már általánosan tudott dolog, hogy minden fertőző betegség parányi baktériumok révén terjed el és ezek szaporodásához a szájüregben ahol romlott fog vagy gyökér is van kedvező talajul szolgál. A szájnak rendszeres tisztántartása és a fogak mechanikai tisztítása valamely jól bevált fogápolási szerrel, mint amilyen a Sarg féle Kalodont megdödi a foghús a fogak tiszták egészségesek, fehérek maradnak és a betegséget elkerülhetjük mert a legújabb kutatások szerint a baktériumok okozzák pl. a torokgyulladást, gyomorbagokat stb. Nem lehet

elégé utalni azokra a káros következményekre melyek a fogak ápolásának az emésztés annyira fontos és nélkülözhetetlen szervének elhanyagolása folytán állanak elő. Előf. Förberg doktor Stockholm kimutatja, hogy 73% a caries betegeknek baját az elhanyagolt fogainak köszönhetette. A fogak rendszeres tisztítása minden étkezés után és lefekvés előtt egy jó, bevált és elismert szerrel, mint amilyen a Sarg-féle Kalodont nem ajánlható eléggé.

— „Az R. Wolf. Magdeburg-Buckau cég, mely a tulhevített gőzű lokomobilok építésének megalapítója, az ideki kiállításokon újra jelentékeny sikereket aratott. Így a bécsi »Adria« és a lipcsei építőipari kiállításokon nagy teljesítményű tulhevített gőzű — compound — lokomobiljaival, melyek a legújabb szabadalmazott »RWV« vezérművel vannak ellátva, a legmagasabb kitüntetések, egy aranyérmét és a szász kir. államérmét nyerte el. A csehországi Komottauban megtartott kiállításon pedig R. Wolf tulhevített gőzű cséplőkészleteit tüntették ki a két legmagasabb díjjal, egy aranyérmével, különös elismeréssel és az ezüst államérmével.”

Levél a mezőről.

... Tehát mégis csak leveleznek teremtet az Isten. Azelőtt az erdőből leveleztem, most meg a mezőről. Az erdőt annyira sajnáltam, hogy éppen egy évig sirattam. Nem tetszet az új környezet. Csak mikor arra ébredtem, hogy tulajdonképpen most is csak szabadban élek, — még pedig a mezőn — akkor jött meg a kedvem újra a dologhoz.

A nép mindentűt csak nép marad, nagy gyerek, azt pedig nevelni kell. Ha pedig csak mi neveljük néptanítók, akkor sosem lesz azzá, amivé szeretnők tenni. Néptanítónak kell itt vállálnia mindenkinek, különösen példaadásával. A lapok, rendszeresen azok amelyek nem képesek sem kívül, sem belül, nem igen kerülnek annak a népknek a kezébe, amely a nevelésre rászorul. Hanem javarészt azoknak a kezébe kerülnek, kik szeretik magukat a nép vezéreiknek kiadni. Hogy jogcintük legyen legalább a szándékukhoz ajánlom tegyenek néptanulmányokat s első sorban jöjjenek azzal tisztába, hogy hogyan vélekedik róluk a nép.

E rovat — amelyet a szerkesztőségnek jóindulatából ezennel elfogalak — fotográfia kirakat lesz — ne féljenek nem önkörül uraim — a nép lelkéről. Ha rosszak lesznek a fotográfiai csapassanak az egész egyszerűen, megyek egy sarokkal odább.

Beállított tegnap hozzám egy fiatal házember. Előadja, hogy ő azért jött hozzám, mert azt hallotta, hogy én nem iszom sem sört, sem bort, sem pálinkát. Őt már annyi baj érte az ivás miatt, hogy leakar szokni, mert ha nem szokik le, lát tönkre megy. Mondjam én el neki, hogy hogyan megy az? Mit csináljon?

Láttam, hogy jóra való emberrel van dolgom, beszéltem neki a magam módja szerint. Beszél ő is, előhozakodott ellenérvekkel, amelyeket könnyű szerrel leverhettem, de a végén aztá kivágta az adnászt. Jó, jó tanító ur, de hát ha ez mind így van, miért isznak akkor az urak, hiszen azok ezt mind tudják?

Feleletem tudom nem elégitette ki, mert az csak kertesés volt. Dehát mit is felelhettem volna neki, mert vagy kikellene irtanom lelkéből a tisztelet érzetét a vezető osztály iránt, vagy avval kellene megindokolnom az urak ivását, hogy nekik még a spiritus sem árt.

Ugy váltunk el, hogy megpróbálja a dolgot, vitt is tölem könyvet erősítőnek, de nem bizom a sikerben, pedig még fiatal. Nem bizom, mert egy ilyen nehéz munka megindításához egy ember melveregetése és példája nem elég, mert azt igen könnyen, vagy szentnek, vagy bolondnak nézik. A szenteket és bolondokat pedig manapság már nem szokták utánozni. Szatmári Sándor.

A bajai kosaras-dáma.

— A cselédek pártfogója. —

Szenzációs ügyben nyomoz a bajai rendőrség egy szekszárdi feljelentés alapján. A szekszárdi rendőrkapitányságnál ugyanis tegnapelőtt jelentést tett N. R. 21 éves bajai cseléd lány, hogy őt egy bajai kerítőnő szekszárdi rosszhírű ház részére valami 30 koronáért megkerítette. A szekszárdi rendőrség átirata folytán *Olványi* István rendőrfogalmazó erélyes nyomozást vezetett, amelynek eredményeképp szenzációs adatokat derített ki.

A nyomozás szálai ugyanis egy közismert bajai kerítőnőhöz vezettek, akinek nevét egyelőre, a nyomozás teljes befejezéséig el kell hallgatnunk. A rendőrség megállapította, hogy N. R.-t tényleg ez a főlvégi kosaras-asszony kerítette meg. A kerítőasszony már hosszabb idő óta folytatta üzemeit s a bajai facér cseléd lányok elcsábítása körül jelentős eredményeket ért el.

A rendőrség a kerítőasszonyt, bár a nyomozás már eddig megállapította bünyességét, még nem tartóztatta le, mert állandó lakása van.

Főmunkatárs:

POLLERMAN ARTUR dr.

Vaskut községben egy jó forgalmu

vendéglő szabadkézből **eladó** vagy

.. bérbe kiadó. ..

Bővebbet a tulajdonosnál

Vaskuton, Nagy-u. 468.

A jakui düllőben, a kálváriától 10 perc nyire 4800 négyszögöl **jókarban** levő

faj szőlő

és 1900 négyszögöl **termés**

föld

kedvező árban **azonnal eladó.** A szőlőben van egy **ház és kut.**

Bővebbet a kiadóhivatalban. 1814

25705/1913. kig. szám.

Hirdetmény.

a föld- és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamatterhek bevallása tárgyában.

I. Általános jövedelmi pótdadó fejében fizetendő:

a) a földbirtokra, a házbér alá eső házbirtokra, a folyó évre kivetett állami egyenes adónak és földterhermentesítési járuléknak 30 százaléka;

b) a házaszályadó alá eső házbirtokra a folyó évre kivetett állami egyenes adónak és földterhermentesítési járuléknak 40 százaléka;

c) végül az ideiglenes adómentesség kedvezményében részesített föld és házbirtoknál 20 százalék azon összeg után, mely az illető föld vagy házbirtokra állami adó és földterhermentesítési járuléka címén, a folyó évre kivetett volna, ha a föld- vagy házbirtok adómentes nem lett volna.

II. A kölcsönrel terhelt ház és földtulajdonosoknak az 1883. XLVI. t. c. 13. § a által az a kedvezmény adatott, hogy:

a) a föld- és házbirtoknak általános jövedelmi pótdadójából levonandó az illető tulajdonost bekebelezés által is terhelt kölcsön után az adóévet megelőző év végéig tényleg le nem rovott tőkeamaradék egy évi kamatainak 10 százaléka, feltéve, hogy a tőkével a kamatok is vannak bekebelezve;

b) a hitelüzlettel foglalkozó pénzintézetnél felvett és bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik azon összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsönvett tőke után járó kamatok, ha a kölcsön törlesztése nem az év első napján, hanem évközben veszi kezdetét, a törlesztési idő első és utolsó évében az évi kamatnak csak aránylagos része vehető számításba az adóköteles jövedelem megállapításánál.

A telegkönyvileg bekebelezett közadók és kincstári behatárlások után járó kamatok nem képezik levonás tárgyát. (1883. XLVI. t. c. 16. § a.)

Az a) alatti bekezdésben foglalt intézkedésből világosan kiténik, hogy a levonás alapját képezi az az évi kamatoösszeg, mely az adóévet megelőző év végén fennmaradt tőke maradék után jár. Ha tehát valamely földbirtokos 1899. évi január hóban 200.000 kor. vett fel magánhitelezőnél és ebből ugyanazon évi december hó 15 ig 120.000 koronát visszafizetett a levonás alapját az 1900. évre az 1899. évi december hó végén fennmaradt 80.000 koronányi tőkeamaradék évi kamatainak 10 százaléka fogja képezni.

Ez az eljárás azonban csupán az a) alatti bekezdésben említett közönséges kölcsönökre vonatkozik, mert ezektől a kölcsönöktől a jelzálog-intézetektől felvett törlesztési kölcsönök a b) alatti bekezdésben világosan megkülönböztetnek.

Ugyanis hitelüzletekkel foglalkozó pénzintézetektől felvett kölcsönökre nézve az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál:

aa) a bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának változatlanul törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsönvett tőke után egy évre esik,

bb) a kölcsön után nem a megelőző, hanem a folyó évre járó kamatoknak 10 százaléka veendő tekintetbe s így a levonás kedvezménye azokra a kölcsönökre is alkalmazandó, melyek az adóév folyamán keletkeztek. (1891. 41.187. P. M. R. 1891. 13. P. K.)

Itt megjegyeztetik, hogy ezen, az általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamatláb értendő az az összeg, mely az eredetileg kölcsönvett tőkeösszeg után a pénzintézet által kiállított kötvényben meghatározott kamatláb szerint, kamat fejében fizetetik, ellenben az évi törlesztési összegekből a tőketervezés apasztására, valamint a kezelési költségek fordított összeg, az általános jövedelmi pótdadó megállapításánál levonás alapját nem képezheti. (1893. 28.058. P. M. R. 13. P. K.)

A vallomás az 1911. évi január hó 1—31-ike közötti időben adandó be a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál.) E határidő lejártá után és jelestül az az adóév október hó 15-ig érkező vallomások, az 1897. évi márc. hó 23-án kelt és a „Pénzügyi Közlöny” 10. számában megjelent 21.275. számú rendelet szerint már csak igazolási kérvény útján és abban az esetben fognak figyelembe vétetni, ha hitelt érdemlően igazolják, hogy e késelelem elháríthatlan akadály miatt történt.

A benyújtott vallomásról elismervény adatik, mely a vallomás kellő időben történt benyújtásának igazolásául szolgál.

Kivételt képeznek a b) alatti bekezdésben említett esetek, mert azok az adózók, akik a kölcsönkamatokra vonatkozó vallomások benyújtására kitézött határidő letelte után valamely pénzintézetnél telegkönyvi bekebelezés mellett járadékkölcsönt vesznek fel, jogosítvák a felvett kölcsönnek telegkönyvi bekebelezését igazoló és bekebelezés megtörténtét követő 30 nap alatt benyújtandó vallomás alapján a rájuk és az adósság felvétele előtt kivetett általános j. pótdadó mérvének helyesbítését az illetékes kir. pénzügyigazgatóságnál kérni.

Mindazon adózók, kik az államkincstár megkérőzésére irányzott szándékból, az ált. jövedelmi pótdadónak jogosulatlan apasztása céljából telegkönyvileg be nem kebelezett, vagy kebelezett, de időközben már kifizetett s így egészben, vagy részben fenn nem álló adósságot vallanak be, az 1883. évi XLIV. t. c. 100. § értelmében büntetendő, jövedéki kihágást követnek el.

Ketj Zomborban, 1913. december hóban.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Egészségéről van szó!

Igyék naponta 1—2 palack

Szt. István dupla malátasör.

A söriparban korszakot alkotó a *Kőbányai Polgári Serfőzde* ezen világ-hírű söre, amelyet ma minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítőital, de csodálatos gyógyhatása is van, idegesség, étvágyhiány, verszegénység, álmatlanság, tüdő- és gyomorbetegségeknél; ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is. Ajánlja: *Noorden tanár* Bécsben; *Lorányt tanár* Budapesten. *Glax tanár* Abbáziában és számos más szaktekintély. Bécs város kényes izlésű közönsége évenként két millió palacknál többet fogyaszt ezen magyar sörből.

Kapható minden fűszer- és csemegeüzletben és jobb kávéházban.

Főraktár: Zweig Mór, B A J A.

— Telefon 18. —

1820

BIRÓ LAJOS, BRÓDI SÁNDOR
HERCZEG FERENC, KENEDI GÉZA
KÓBOR TAMÁS, KOZMA ANDOR

az írók és ujságírók színe-java írják

a legjobban szerkesztett, teljesen független legerterjedtebb és legnagyobb magyar

AZ UJSÁG-ot

**Vasárnap: „Asszony”, „Gyermek”
„Automobil” és „Sport” melléklet.**

Felelős szerk: GAJARI ÖDÖN. Szerk.-társ: Dr. ÁGAI BÉLA.

— Előfizetési árak: —

Egy évre . . . K 28.—

Félvère . . . „ 14.—

Negyedévre . . . „ 7.—

Egy hónapra . . . „ 2.40

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren 32—36—40 oldal.

Vasár- és ünnepnapokon 80—100—200—280 oldal.

MEGRENDELŐ CIM:

Az Ujság kiadóhivatala.
Budapest, VII. Rákóczi-ut 54. sz.

Egyes példány ára ünnep- és vasárnapokon egyformán **10 fillér**